

pres-klipping • press-clipping

(Osnovano 1952. godine)

NOVINSKA DOKUMENTACIJA

NOVINSKO IZDAVAČKO PREDUZEĆE

PRESS PUBLISHING ENTERPRISE

Beograd — Knez Mihajlova 2/IX — Pošt. fak. — P. O. Box 95,
Tel. 621-578 — Žiro račun — Current Account: 60801-601-3289.Isečak iz lista
Newspaper cuttingКРИТИЧКЕ ПОВИНЕ
БЕОГРАД

16. XI 1975

ЛИКОВНА УМЕТНОСТ

Шеснаести
Октобарски салонИзложбени павиљон „Цвијета
Зузорић“ — Калемегдан

КРИТИЧКА ОЦЕНА Октобарског салона не подразумева само вредновање изложених дела већ и проверу комплетне садржајне физиономије ове највеће редовне, традиционалне смотре ликовне уметности у Србији. Најлакше би било констатовати да овогодишњи Салон није ни бољи ни гори од неколико претходних, да је управо оно што је идејом о његовом установљавању и одређено — преглед збивања у нашој ликовној уметности у протекле две године, својеврсна слика стања, кретања или стагнације, појава нових имена или потврда старих идеја, укратко, селекција онага што су ликовни уметници понудили као резултат свог двогодишњег рада.

Међутим, одмах се намеће и један проблем који подстиче и једно питање: да ли су сви уметници, припадници свих генерација и профила понудили своја дела за ову гигантску изложбу и на тај начин омогућили комисији за избор радова да одабере оно што је заиста највредније? Проблем Салона је од самог почетка у демократској основи његове концепције. Салон се ствара делима која уметници сами, без посебних позива, на основу својих критеријума, шаљу за изложбу, а једно одређено тело, комисија за избор радова (никада до краја стручна), по свом слободном опредељењу, на основу одређених пропозиција и различитих критеријума како-тако обједињених у „заједнички став“, одабрује „за или против“ излагања тих дела. Значи, не полази се од унапред одређене идеје да се по сваку цену прикаже све оно што вреди, што је ново и што живи у савременој ликовној уметности Србије, као што се не полази ни од намере да селекцију понуђеног материјала врше најмеродавнији стручњаци за поједине уже области ликовног стваралаштва — један исти састав људи бира и дела сликарства, и скулптуре и област дизајна, опреме књиге, плаката, таписерије или, рецимо, модни текстил.

Било би, међутим, неоправдано сумњати у добре намере аутора концепције Салона, као што се не би смело сумњати у добру вољу комисија Салона. Али је свим блузну памети да се без чврсте концепције о физиономији Салона — која би резултирала из стручне, дуготрајне, систематске анализе стварног стања ликовне продукције (и по њеној вертикалној, квалитативној, стилскосадржајној и по хоризонталној, генерацијској димензији) — до правог резултата тешко може доћи.

У самом ткиву Салона уназад неколико година живи један привидни парадокс: сваке године велики број сликара, вајара, графичара, уметника примењене уметности, признатих, афирмисаних стваралаца чије дело стоји као трајна вредност наше културе, не пријављује своје учешће у Салону. С друге стране, расте укупан број пријављених аутора. Та чињеница показује две ствари: да Салон није „мртав“, да за њега постоји интересовање, али претежно млађих и младих уметника. Стога и није никакво чудо што је и овогодишњи Салон у знаку младих, он је њихова шанса. Истину за вољу, део животне снаге Салона и лежи управо у њиховим делима. То нарочито вреди за сликарство које је, гледано у целини, највитаљнија област ликовног стваралаштва у нас у овом часу. Без обзира на све специфичности ликовног израза појединаца, ове младе сликаре карактерише један заједнички став: тежња ка вишеслојном значењском грабењу дела и сложеном третману ликовног феномена, у знаку фигуралног, са озбиљним намерама и могућностима да се дело дефинише као симбол, са завидном занатско-техничком перфекцијом. Слика је за њих израз животног става, покушај да се њоме искаже поглед на свет, део неког глобалног филозофског система. Њихове године рођења крећу се после 1945. Свесношћу опасности да некога изоставим споменом бих Исака Асланија, Ратка Ладића, Рубенса Корубина, Слободанку Магић, Кемала Рамликића, Јована Сјвачког, Зорана Љутицу, Петра Спасића, Чоломира Васића или нешто старије Јована Ракипића, Петра Борђевића и Милана Бланчу.

Скулптура је у перманентној стагнацији, али ову констатацију треба изрећи и примити са много ограда, јер је ова област стваралаштва у целини у веома неповољном друштвеном положају. Стога заслужује једну посебну студију као проблем који је толико актуелан да више не трпи одлагање.

Графика и даље стоји на доста високом нивоу, са већ потврђеним именима (Драгуљ, С. Кнежевић, Кокотовић, Кршић, Нагорни, Чворовић, Д. Стојановић, Чумић), али и са неколико нових имена која су све присутнија у савременој уметности Србије (Соња Ламрт, Стерјос Арвантидис, Кабановићи, Бранимир и Родољуб, Грозданић).

Ове године први пут је изложба компонована као целина такозване ликовне и примењене уметности у реновираном Павиљону „Цвијета Зузорић“ на Калемегдану. Разочарани димензијама простора (који је још увек недовољан за овакве велике ликовне смотре), али још више разочарани концепцијом архитектонске реконструкције, морамо констатовати да ауторима концепције није била до краја јасна функција изложбеног простора који као да је сам себи свиха: скрив, репрезентативан, нефункционалан. Уместо да истиче, он гута дело којем је намењен.

Срето Бошњак